

SỬ DỤNG TRÒ CHƠI TRONG DẠY HỌC TIẾNG TRUNG

Nguyễn Châu Minh Thu
Khoa Ngoại ngữ, Đại học Đồng Tháp

Tóm tắt: Hiện nay, tiếng Trung được sử dụng ở hầu hết mọi lĩnh vực trong cuộc sống và nó được coi là một trong những ngôn ngữ phổ biến nhất trên thế giới. Vì thế, việc học và sử dụng tiếng Trung ngày càng tăng. Ở Việt Nam, tiếng Trung ngày càng chiếm vị trí quan trọng và đang là môn ngoại ngữ được sử dụng phổ biến. Việc sử dụng các trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy tiếng Trung là một trong những phương pháp hữu hiệu tạo hứng khởi cho người học tham gia vào hoạt động giảng dạy của người dạy.

Từ khóa: trò chơi; hiệu quả; giảng dạy tiếng Trung

USING GAMES IN TEACHING CHINESE

Nguyen Chau Minh Thu
Faculty of Foreign Languages, Dong Thap University

Abstract: Nowadays, Chinese is used in almost every field of life and is considered one of the most widely spoken languages in the world. As a result, the demand for learning and using Chinese is increasing. In Vietnam, Chinese is becoming increasingly important and is a widely studied foreign language. Incorporating language games in Chinese language teaching is an effective method to engage learners and enhance their participation in classroom activities.

Keywords: game; effective; teaching Chinese

Nhận bài: 21/01/2025

Phản biện: 22/02/2025

Duyệt đăng: 26/02/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hiện nay, nhiều người quan tâm đến việc học tiếng Trung. Học tiếng Trung có thể trở thành một cơ hội tuyệt vời để ứng tuyển vào một công việc trong thời đại toàn cầu hóa, một số công ty cần người nói tiếng Trung làm yêu cầu. Tiếng Trung trở nên quan trọng vì tiềm năng tăng trưởng kinh tế của Trung Quốc tăng lên hàng năm và nằm trong những quốc gia có nền kinh tế phát triển nhất thế giới.

Thực tế, trong dạy và học ngoại ngữ, người học sẽ học hiệu quả hơn nếu họ được học trong bầu không khí học tập vui vẻ, thư giãn và có nhiều cơ hội được giao tiếp. Việc sử dụng các trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy ngoại ngữ là một trong những phương pháp hữu hiệu có thể làm tăng động cơ học tập cho người học, một trong những yếu tố quan trọng quyết định đến thành công trong việc học ngoại ngữ của họ. Đồng thời, chúng giúp và khích lệ người học duy trì việc học và sự hứng thú của họ với việc học tập. Ngoài ra, có thể giúp cho người dạy tạo ra những ngữ cảnh mà ở đó ngôn ngữ thực hành rất hữu dụng và dễ hiểu với người học. Người học muốn tham gia vào trò chơi thì họ phải hiểu người khác đang nói gì hay đã viết gì, và họ phải nói ra hoặc viết ra được những điều để trình bày quan điểm riêng của họ hay để trình bày thông tin cho người khác hiểu.

Cùng với sự phát triển nhanh chóng của nền

kinh tế Trung Quốc, việc học tiếng Trung chắc chắn rất quan trọng và phổ biến trên toàn thế giới. Đối với hầu hết người học, một trong những thách thức chính của việc học tiếng Trung là nhớ được từ vựng. Các trò chơi ngôn ngữ có thể được sử dụng để phát triển cả bốn kỹ năng cho người học: Nghe, Nói, Đọc và Viết. Bên cạnh đó còn có những trò chơi phát triển vốn từ vựng, và cải thiện cách phát âm. Các trò chơi tùy theo mức độ mà còn được áp dụng cho các người học khác nhau ở mỗi trình độ khác nhau.

Giảng dạy từ vựng là nội dung trọng điểm trong giảng dạy tiếng Trung ngữ đối ngoại, đối với người học tập mà nói, nắm bắt từ vựng tiếng Trung phong phú là tiền đề bảo đảm học tốt tiếng Trung. Theo thời gian mà số lượng từ vựng cùng độ khó gia tăng, rất nhiều người học hoặc nhiều hoặc ít sẽ sinh ra cảm xúc sợ khó khăn đối với việc học tập từ vựng. Đồng thời, trong giảng dạy, nếu chỉ dựa vào phương thức truyền thống để ôn tập từ vựng, khó tránh khỏi sẽ khiến người học cảm thấy khô khan, cũng không có lợi cho việc nâng cao tính tích cực học tập. Trò chơi có thể tạo được hứng thú, tạo được bầu không khí vui nhộn cho lớp học, vì thế được áp dụng rộng rãi trong việc giảng dạy từ vựng giai đoạn sơ cấp và đạt được hiệu quả giảng dạy nhất định.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1 Trò chơi

Trò chơi là một hoạt động của con người nhằm mục đích chủ yếu là vui chơi giải trí, thư giãn sau những giờ làm việc, học tập căng thẳng và mệt mỏi (Trần Đồng Lâm, 2002). Ngoài ra, thông qua trò chơi người học còn có thể được rèn luyện về thể lực, rèn luyện các giác quan, tạo quan hệ với mọi người, cùng hợp tác với bạn bè trong nhóm,... Vì vậy, việc sử dụng trò chơi trong dạy học là hình thức hoạt động cần thiết, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí của người học. Trò chơi không những mang lại niềm vui và niềm hứng thú học tập mà còn giúp người học tiếp thu tri thức một cách tích cực và tự giác.

Nhiều tác giả cho rằng trò chơi ngôn ngữ tạo ra môi trường học tập vui vẻ, làm tăng sự hứng thú của người học đối với việc học, làm cho họ luôn sẵn sàng tham gia vào các hoạt động trong giờ học. Vì thế của người dạy cần khích lệ để tất cả người học của mình hứng thú thực sự với trò chơi. Trong bầu không khí thư giãn, thoải mái do trò chơi tạo ra, việc tiếp thu thực sự mới diễn ra, và người học sử dụng được những ngôn ngữ mà họ đã được học và đã thực hành trước đó.

2.2. Trò chơi trong dạy tiếng Trung

Trò chơi trong dạy học tiếng Trung là trò chơi có nội dung chơi gắn với nội dung của bài học do người dạy sáng tạo và đưa vào giờ dạy học tiếng Trung cho người học nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy. Dưới sự hướng dẫn của người dạy, người học được hoạt động bằng cách tham gia chơi trong trò chơi nhằm hình thành ôn tập và tiếp thu kiến thức đã học. Thông qua trò chơi người học cảm thấy vui vẻ, hứng thú hơn trong học tập tiếng Trung, thì hiệu quả giảng dạy sẽ được nâng cao.

2.2.1. Trò chơi 看图猜字 (Đuổi hình bắt chữ)

Trò chơi này dùng hình ảnh để người chơi phỏng đoán từ. Kiểm tra từ của bài đã học. Thực hành và ôn lại từ vựng, tăng thêm khả năng liên tưởng nhớ từ. Những hình ảnh, kí tự hay bộ thủ mà mình được cung cấp, bất cứ chi tiết nào cũng sẽ có liên quan đến đáp án, rất ít khi xảy ra trường hợp những chi tiết được cho trong ảnh là dư thừa, thế nên người học có thể cố gắng kết nối để tìm được đáp án là các chữ Hán quen thuộc đã học. Trò chơi này đặc biệt hữu ích và phù hợp cho người học ở giai đoạn sơ cấp mới bắt đầu học chữ Hán, từ đó có thể tạo được hứng thú hơn với chữ Hán và có

thể nhớ chữ Hán lâu hơn. Người dạy sử dụng máy chiếu hoặc tivi màn hình lớn chiếu các câu hỏi đồ chữ qua hình ảnh đã được chuẩn bị từ trước.

Ví dụ: người dạy đưa ra hình ảnh cái miệng và cái cửa, người học sẽ đoán đó là từ “问” (hỏi); hình ảnh hai cái cây đứng cạnh nhau người học sẽ nghĩ đến từ “林”: (rừng, rừng cây); hình ảnh một người đứng cạnh một cái cây, đáp án là từ 休 (nghỉ ngơi); hình ảnh người con gái ngồi dưới mái hiên nhà, đó là từ 安 (an yên, an tĩnh); hoặc đó là hình ảnh cái tay che trên đôi mắt, người học sẽ tìm được đáp án là từ 看 (xem, nhìn, thăm)...

Trong quá trình tìm đáp án, người dạy gọi ý giúp cho người học nhận biết các chữ Hán không đoán được.

2.2.2. Trò chơi 猜字谜 (Đoán chữ)

Trò chơi đoán chữ là một trò chơi về chữ Hán, giúp người học rèn luyện năng lực quan sát, tư duy và khái quát. Câu đố dựa vào các nét, các bộ hợp thành chữ Hán để sử dụng ngôn ngữ ẩn ý cung cấp manh mối lời giải một cách sinh động, giúp người chơi liên tưởng hình dung tới chữ Hán đó, từ đó giúp người học ghi nhớ, khắc sâu và viết chính xác chữ Hán. Người dạy chiếu các câu đố chữ lên bảng, hoặc màn hình máy chiếu người học cùng quan sát, tư duy, ai có câu trả lời thì xung phong đưa ra đáp án và giải thích đáp án.

Ví dụ:

Câu đố: Phía trên đội mũ ngang, phía dưới bát tiên quá hải thần thông quảng đại. (上部头戴一点一横帽,下部八仙过海神通广大。)

Giải thích: số 6 “六”, phía trên có nét chấm, phía dưới có chữ bát

Câu đố: Phía trên núi còn có núi (山上海有山)

Giải thích: chữ núi “出”, bên trên chữ núi là một chữ núi tạo thành đáp án là từ “出”

Câu đố: Có “cây” thì thay đổi (有木就变样)

Giải thích: chữ “羊”, chữ “样” bỏ đi bộ mộc sẽ thành chữ “羊”

Câu đố: Một chữ bốn miệng. (一个字四个口。)

Giải thích: chữ “田”, bốn bộ 口 sẽ tạo thành “田”

2.2.3. Trò chơi 角色扮演 (nhập vai)

“角色扮演” là một trong những trò chơi được sử dụng nhiều trong giờ học kỹ năng Nói. Người dạy có thể khai thác các bức tranh trong phần bài tập để người học có thể nhập vai vào các nhân vật trong tranh nói về nội dung mà bức tranh đó muốn nói về. Như vậy có thể đánh thức được rất nhiều khả năng tiềm ẩn của người học.

Đối với các tình huống được đưa ra trong giáo trình cũng như vậy. Nhiệm vụ phân vai và đạo diễn, gợi mở cho người học là vô cùng quan trọng, để có một đoạn kịch hay không thể thiếu người người dạy. Người dạy có thể sử dụng giáo án điện tử trình chiếu chọn hình ảnh hoặc một đoạn video clip để mô tả, giúp người học có thể dễ dàng nhập vai hơn. Đồng thời cũng có thể sử dụng hội thoại ở bài khóa là tư liệu cho người học nhập vai nhân vật, hoặc nếu là câu chuyện ở kỹ năng đọc hiểu thì hoàn toàn có thể cho người học thử nhập vai vào các nhân vật ở câu chuyện đó.

Người dạy căn cứ vào tình huống mà thiết kế trò chơi nhập vai nhân vật, cung cấp cho người học một số tư liệu như video liên quan, để người học đóng một nhân vật nào đó trong đó, phụ trách lời thoại cho nhân vật này. Quá trình cụ thể là trước hết để cho người học xem đầy đủ video này một lần, hơn nữa cần thận lĩnh hội ngữ khí cùng tình cảm nói chuyện của nhân vật trong video, sau đó tắt âm thanh, để cho các học sinh đóng vai nhân vật trong video, chỗ tốt làm như vậy là có thể khiến cho người học cảm nhận được tính chân thật của ngôn ngữ, bởi vì ngoại trừ ngữ âm, từ ngữ, ngữ pháp chính xác ra, trong quá trình đối thoại thực tế ngữ điệu, trọng âm, cũng sẽ ảnh hưởng đến giao tiếp ngôn ngữ, cho nên nên bồi dưỡng năng lực lý giải và biểu đạt của người học về phương diện này.

Trò chơi nhập vai này là một cách hiệu quả để người học thực hành biểu hiện giọng nói đích thực. Đồng thời, nó còn là một phương pháp trò chơi tổng hợp, trò chơi này trên cơ sở giúp người học luyện tập nhiều mặt như ngữ âm, từ vựng, câu v. v., đặc biệt chú ý huấn luyện người học biểu đạt ngôn ngữ có ngữ điệu. Mục đích cuối cùng của việc học ngôn ngữ là hy vọng người học có thể sử dụng một ngôn ngữ khác một cách chính xác và hiệu quả lưu loát như tiếng mẹ đẻ của mình, vì vậy việc khắc phục hiệu quả vấn đề “giọng nước ngoài” là hết sức quan trọng. Đây cũng chính là ưu thế của loại trò chơi này.

Ngoài ra, những gì sẵn có trong giáo trình có thể là chưa đủ, người dạy song song đó tạo ra nhiều tình huống đời thường, thiết thực hơn nữa để tạo một môi trường ngôn ngữ thật sự cho người học được thoải mái thể hiện khả năng ngôn ngữ của mình. Đó chính là những tình huống hoặc những đoạn “kịch” ngắn thực tế, mà người học

gặp hàng ngày để họ có thể đặt mình vào trong đó một cách tự nhiên nhất.

III. KẾT LUẬN

Sử dụng trò chơi là phương pháp dạy học được đề cao trong hoạt động dạy học do có tác động khơi dậy hứng thú cho người dạy lẫn người học, đồng thời tạo ấn tượng sâu sắc về bài học. Trò chơi có ý nghĩa đặc biệt đối với người học. Nó vừa thỏa mãn nhu cầu được chơi, được giải trí của trẻ vừa góp phần phát triển các chức năng tâm lý, hình thành nhân cách cho người học. Trò chơi sẽ kích thích sự phát triển trí tuệ của người học và rèn luyện nhiều kỹ năng cần thiết cho người học. Đồng thời, trò chơi là một hoạt động rất bổ ích có tác dụng tạo không khí vui vẻ, hứng thú học tập. Vì vậy, cần phải tăng cường sử dụng các phương pháp dạy học bằng trò chơi trong quá trình giáo dục cho người học, đặc biệt đối với quá trình dạy học ngoại ngữ như tiếng Trung hiện nay.

Việc học ngoại ngữ là một quá trình đòi hỏi người học phải nỗ lực liên tục và trò chơi ngôn ngữ tạo ra môi trường học tập vui vẻ và thư giãn giúp tăng cường và duy trì hứng thú học tập cho họ. Đồng thời làm tăng động cơ học tập, khiến người học tham gia tích cực vào các hoạt động học tập. Trong số những biện pháp dạy học tích cực hóa, sử dụng trò chơi ngôn ngữ được xem là một trong những kỹ thuật dạy học hiệu quả, lấy người học làm trung tâm. Người học được giao tiếp trong môi trường giao tiếp thực sự, được hoạt động theo cặp, hay theo các nhóm nhỏ để thực hiện các công việc cụ thể. Người học có cơ hội được bày tỏ ý kiến hay cảm xúc của mình và được đặt câu hỏi nếu họ không hiểu vấn đề nào đó. Chính những điều này đã góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy ngoại ngữ nói chung và tiếng Trung nói riêng.

Thực tế cho thấy việc thiết kế và ứng dụng các trò chơi ngôn ngữ này đã làm cho quá trình dạy và học trở nên thú vị và hấp dẫn. Người học có hứng thú và chủ động với việc học tập giúp cho việc tiếp nhận một ngôn ngữ mới nhanh hơn và hiệu quả hơn. Thông qua trò chơi giúp người học Trung Quốc lĩnh hội được những kiến thức ngôn ngữ tiếng Việt, trang bị cho họ các kỹ năng làm việc, phát triển tính tích cực, tính tự lập của tư duy ngôn ngữ. Tạo môi trường thực hành tiếng phong phú, chủ động, lưu học sinh có cơ hội sửa chữa những lỗi phát âm, nâng cao trình độ khẩu ngữ tiếng Việt. Trong quá trình thiết kế, xây dựng

trò chơi học tập, vai trò quan trọng của người dạy là cần phải tạo hứng thú cho người chơi, phải coi người học là trung tâm, là chủ thể trong trò chơi. Các trò chơi với những tên gọi hấp dẫn, luật chơi đơn giản, yêu cầu vừa sức với trình độ tiếng của lưu học sinh, nội dung lại gần gũi sẽ tạo điều kiện để thúc đẩy tính tích cực, tự giác của người học.

Đối với người học thông qua các trò chơi giúp học viên nhớ được chữ Hán lâu, và cảm thấy có

hứng thú khi học chữ Hán. Đây là điểm thành công nhất trong hoạt động trò chơi này. Người học còn được luyện nói, nghe và phản ứng một cách tự nhiên qua các trò chơi hay qua các phân đoạn nhập vai theo nhân vật trong tranh hoặc theo các tình huống rất đời thường sau mỗi bài học. Qua phương pháp giảng dạy tích cực người học sẽ tự tin hơn, lưu loát hơn trong giao tiếp thực tế hàng ngày và trong công việc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Trần Đồng Lâm (chủ biên), Trần Đình Thuận, Vũ Thị Ngọc Thư, 2002. Tổ chức cho học sinh Tiểu học vui chơi giữa buổi học, NXB Giáo dục. Thành Phố Hồ Chí Minh, 80 trang.
- [2] Nguyễn Ngọc Lâm, 1996. Sinh hoạt trò chơi khi dạy và học, Đại học Mở TPHCM.
- [3] 徐子亮, 吴仁甫 2006, 对外汉语教学法, 北京大学出版社.
- [4] 孟斌斌, 谭英, 李明岩 2011, 对外汉语教学中游戏教学法的运用, 科技信息, 第 5 期.
- [5] 王成鑫 2013, 国际汉语教学课堂游戏教学活动实证研究, 长春: 吉林大学文学院.